



Lars Hazelton

Iværksætter,
pædagogisk konsulent & legemand
ved Gerlev Legepark (GL)

Alder: 48 år

Bopæl: Slagelse



FAKTABOKS

Gerlev Legepark:

Adresse: Skælskørlandevej 28

Hjemmeside: www.gerlev.dk

Legeparken er åben: For entrégæster i sommerhalvåret, for bookede grupper året rundt. Kører ud med leg til alle i hele Danmark året rundt. Selvejende institution med egen bestyrelse er økonomisk og juridisk helt adskilt fra Gerlev Idrætshøjskole og CISK (forsknings afdelingen på Gerlev)
Antal medarbejdere: 10 årsværk. Støttes økonomisk primært af DGI. Arbejder ellers på markedsvilkår. Café Snurretoppen har spise- og drikkevarer.

Antal besøgende gæster i 2007: 20.000 + alle dem vi møder ude i landet.

Ny centerleder for Gerlev Legepark pr. 2. jan. 2008: Preben Thisgaard.

Hvordan gik det til, at du blev ansat ved Gerlev Legepark (GL)?

Jeg har været ansat på Gerlev Idrætshøjskole som lærer siden 1995, et af mine fag var gamle idrætslege. Ved siden af dette var jeg den pædagogiske del af Idræthistorisk Værksted. Jørn Møller var den anden halvdel, men han var mest til forskning. Jeg kørte land og rige rundt og holdt kurser i idrætslege, imens planlagde Jørn så lige at opføre en Legepark ved Gerlev.

Da den åbnede i 1999, var det ret naturligt at jeg blev en del af besætningen. Sammen med Steen Nørregaard stoppede jeg som højskolelærer og kastede mig ind det vanvittige iværksætterprojekt det er at opbygge en Legepark på Vestsjælland. Ingen vidste hvad en Legepark med gamle idrætslege var for noget. Vi skulle forklare det for alle, som vi gerne ville have til at komme i Legeparken – det tog lidt tid. Samtidig fandt vi ud af at selv om vi vidste meget om idrætslege, så skulle vi altså lære alt om det at drive en attraktion og et kursuscenter, lave markedsføring, drive café og praktisk værksted m.v. På mange måder var begyndelsen af Legeparkens liv lige som Humlebiens, den kan ikke flyve, men ved det bare ikke – og så flyver den!

Hvad er det fantastiske ved GL?

At den overhovedet ligger der. Gerlev Legepark er et levende museum for alt det som er hele grundlaget for idrætten; legen, kampen, dansen og fordybelsen. Det hele kan man finde i Gerlev Legepark. På forskellige niveauer afhængig af hvem som gæster Legeparken. En børnehave på formiddagsudflugt i Gerlev Legepark oplever legen på en anden måde end den gruppe af topdirektører der samme eftermiddag har "playbuilding" ude på græsset, mens at der er en turnering i gang med efterlønsklubben på spillepladsen og man varmer op i Café Snurretoppen til aftenens fætter/kusinetræf. Men alle bruger de Legeparkens smukke rammer og har "legen, latteren og livsglæden" som det centrale i deres samvær. Cirka halvdelen af gæsterne i Gerlev Legepark er over 18 år.

Hvilke udfordringer mener du til gengæld også GL, som selvejende institution, står overfor de kommende år?

Gerlev er på mange områder ved at blive en seriøs spiller; vi er med i mange sundhedsprojekter over hele landet, vi er en af de større attraktioner i region Sjælland, det er ofte Gerlev "man" kontakter, når der skal gang i legen. Men den politiske og økonomiske udvikling har i mange år gået på at attraktioner og cen-

trer skulle kunne løbe rundt ved egen kraft. Alt tyder på at denne tendens forstærkes fremover. Gerlev Legepark modtager ret begrænset økonomisk støtte. DGI er den største bidragyder. Gerlev Legepark arbejder således på markedsvilkår. Dette overrasker mange af vore gæster, især fordi de finder vort arbejde meget væsentligt både kulturhistorisk og sundhedspædagogisk. Udfordringen i de kommende år er derfor at udvikle den kvalitet Gerlev er kendt for og samtidig køre en sund økonomi – en rigtig fed forretning bliver "børn, leg, kultur og sundhed" dog nok aldrig.

4. Har en slags – Legeparks filial - med tilknytning til f.eks. den gamle by i Århus eller i Odense været på et brainstorm niveau blandt medarbejdere og bestyrelse?

Det er jo oplagt i den gamle by i Århus hvor de gamle lege fra Gerlev ville optime oplevelsen af fortiden. De har hyret instruktører fra Idræthistorisk Værksted / Gerlev Legepark et par gange, men noget formelt samarbejde har vi ikke. Men det er et godt forslag, så jeg vil kontakte dem snarest.

Med hensyn til idéen med Odense, så ville en Legepark tæt på en stor by nok have lettere ved at få et stort publikum og dermed brede legen ud til endnu flere mennesker, hvilket jo er formålet med Legeparken. I øvrigt har Gerlev Legepark et rigtig godt samarbejde med Odense kommune, især på institutionsområdet, vi har holdt oplæg om leg som fysisk aktivitet for ledere og pædagoger, været ude på adskillige daginstitutioner, samt en del skoler/SFO. Sammen med Gerlev Idrætshøjskole er vi med i et konsortium: Fremtidens Idræts- & Legelandskaber, heri deltager Odense kommune m.fl. Men hvis Odense eller andre af Danmarks store byer er friske, så stiller jeg gerne op som konsulent.

5. De 4 gamle lege-bøgers "fader" og idemanden til et "idræthistorisk værksted" var idrætsforsker Jørn Møller. Hvor er han henne i relation til GL i dag?

Jørn Møller gik på pension for nogle år siden. Han har det godt og bor nu på Fyn sammen med sin smukke hustru Lisbeth. Jørn kommer dog forbi Gerlev et par gange om året og "ser til legebarnet". Forskningen i lege er lagt på hylden, til fordel for andre interesser bl.a. ture på cykel rundt i Europa. Min mangeårige makker Steen Nørregaard gik 2. jan. 08 fra sit job som leder af Gerlev Legepark over til en seniorstilling, hvilket gør at han nu regner med at få tid til at cykle ture sammen med sin ven Jørn. Jeg ønsker dem god tur og medvind på cykelstierne.

6. Hvordan vil du agitere for legens vigtighed i nutidens samfund?

Svar nr. 1: Er idræt vigtig? Er musik? Hvad med kunst, elskov, god mad? Hvorfor agitere for noget indlysende?

Svar nr. 2: Hvis du ikke kan mærke at det er sjovt at lege, så er det sku' synd for dig makker!

Svar nr. 3: "Leg er ikke godt for noget!" sagde Jørn Møller altid til mig, når jeg som ung ildsjæl forsøgte at agitere for legens vigtighed. Synspunktet er udtryk for at legen har en egenværdi, lige som idrætten i øvrigt og at vi skal undgå at spænde legen, idrætten og de øvrige skønne kunstner for alle mulige og især umulige projekter i nutidens samfund.

Svar nr. 4: (det fornuftige...) Vort samfund lider under, ikke fedme, men inaktivitet. Midlet til bekæmpelse af dette angives ofte at være idræt, idræt og masser af idræt, men der kommer et problem; *idrætslig forstoppelse!*

Hvis vi hele tiden blot tilbyder mere af det samme for at løse problemet med inaktivitet giver det bagslag. Vi skal tænke bredt, når vi taler om at øge den fysiske aktivitet.

Gerlev Legepark og de lege som vi prøver at udbrede er ikke et angreb på idrætten, men et supplement, -en anden måde at være fysisk aktiv på. Idrætten og især sporten er simpelthen for smalsporet, der skal mere til; et bredere felt for bevægelse.

Ser jeg på vort samfund lige nu, så synes jeg at der er nogle bevægelsesformer, som rummer meget lidt leg, der er ved at "kolonisere vores kroppe". Ikke bare fortravlede voksne, men også børn og unge henvises i sundhedens navn til mekanisk gentagende bevægelser. Bevægelser som vi lige har forladt i industrisamfundets kropsarbejde, gentager vi nu i informationssamfundet når vi har fri og betaler endda dyrt for at få lov. Der er således tung vejende grunde for at agitere for noget som er sjovere, mere fantasifuldt og menneskeligt... for eksempel at lege.

7. Er det "at lege" et mål eller et middel i din optik?

Ja og ja, der er ingen modsætning i dit spørgsmål. Jeg mener det kommer an på situationen og hvem man spørger. Når Gerlev Legepark er med i et sundhedspædagogisk projekt gør jeg meget ud af at det kun er for de voksne at legen er et middel, et redskab, til at opnå et mål f.eks. at øge den fysiske aktivitet i skolegården og på SFO'en. For børnene er legen i sig selv målet og legen fungerer for dem kun som sådan. Børn leger fordi det er sjovt, ikke for at "øge deres fysiske aktivitet" det samme

gælder i øvrigt for idræt. Man er altså ret ligeglad med "Livsstilssygdomme" i 3. klasse og som voksen skal man forsvare barnets ret til at være ligeglad. Forstået på den måde at et barn ikke skal vide at gulerødder er sunde, børn skal bare have adgang til friske sprøde gulerødder, så spiser vi uden flere dikkedarer.

Jeg ønsker ikke at de voksnes bekymringskultur skal sive ind hos børnene. Jeg mødte én gang et barn der var bekymret for om der var fedt i drikkevandet. Jeg er også blevet spurgt af en lille skoledreng om følgende "Lars, nu har jeg leget i en halv time, må jeg så godt gå ind nu...?"

Disse to børn var allerede blevet en del af bekymringskulturen og for skoledrengen var legen kun et middel, noget som skulle overståes i en fart, målet var at komme ind.

Som underviser og instruktør bruger jeg selvfølgelig legen som et middel til at opnå målet for deltagerne, at "de kommer i leg".

"At komme i leg" er noget jeg holder øje med hvornår det sker for dem jeg har arrangeret leg for. "Går over i leg" eller "at være i leg" tror jeg er en særlig form for årvågen ubevidsthed, hvor mennesker er i deres sansers vold på den lykkelige måde. I hvert fald plejer latteren at lyde over Gerlev når vi er i gang. Børn har ret let adgang til tilstanden "at være i leg", for voksne skal der lidt flere midler til, men målet er det samme for børn og for voksne.

8. Kan en skole, SFO eller forening få legeparkens personale og remedier til at komme ud til sig i stedet for at de skal komme til jer? Jeg tænker bl.a. på store bustransport omkostninger fra Jylland og Fyn.

Ja! Halvdelen af Gerlev Legeparks aktiviteter foregår ud over hele Danmark. Store legedag, sjovere skolegårde, legepatruljer, uddannelse af legelærere, skub i SFO'en, forældremøder med leg og oplæg, vejledning om skolegårde og legepladser m.v.

Vi deltager i flere store og små projekter som bruger legen som et pædagogisk redskab til at skabe mere fysisk aktivitet i hverdag og fest. Gerlev bliver også brugt af mange foreninger. Man kontakter blot Gerlev Legepark, så laver vi noget som passer til det enkelte sted. Her vil jeg henvise til vor hjemmeside: www.gerlev.dk hvor man kan blive inspireret af alle de mange muligheder som Gerlev Legepark tilbyder om at komme ud og lege med jer!

9. Har du nogle synspunkter på folkeskolens idrætsundervisning eller lovgrundlag?

Jeg møder nogle gange idrætslærere i folke-

skolen som mener at deres timer skal bruges til at forbedre elevernes kondition. Idrætsundervisningen kommer som konsekvens heraf til at handle om træning. Hensigten er god nok, men jeg tror ikke på at det virker. Jeg har talt med en del børn som synes at idrætsundervisningen pludselig bliver; "Læreren vil have os til at løbe hele tiden, bare løbe, ud af vejen. Næste gang vil hun tage tid på os!"

Det er min opfattelse at mange børn oplever grundtræning f.eks. løb som meningsløst. Det kræver en voksens bevidsthed at forstå at træningen er et middel til at opnå et bestemt mål, f.eks. bedre kondition eller øget muskelstyrke, derfor er grundtræning i klassisk forstand, efter min mening, først aktuel i overbygningen. For børn er idrætten et socialt middel til at nå målet; at være sammen med sine venner, på en sjov og spændende måde, her og nu - ikke noget med en behovsudsættelse. Jo yngre eleverne er jo mere gælder dette synspunkt.

10. Hvordan husker du din egen skoletids idrætstimer?

Jeg gik på Bernadotteskolen, der havde vi Gøsselgymnastik hvor vi dansede og lavede frie øvelser til musik fra hele verden, det kunne jeg lide. Om sommeren spillede vi rundbold, det var sgu' kedeligt! Det er en skændsel for danske idrætslærere at rundbold stadigvæk har sin gang her på jorden!

Jeg havde også svømning med Kay. Han var elskelig og havde et stort hvidt skæg, jeg hører ham stadig når jeg svømmer bryst; "Husk vristen - Lars!" Den gang havde man svømning i flere år så man blev rigtig god og stabil i vandet, tog livredderprøve m.v.

11. Hvad tænker du, når jeg siger "skolegårde"?

Skolegården er pædagogikkens stedbarn; først ramt af sparekniven, sidst til at få nyt og udsat for almindelig ligegyldighed fra de voksnes side. Jeg ser rigtig mange skolegårde når Gerlev Legepark bliver hyret til at komme ud på skoler for at sætte gang i legen. De fleste skolegårde har brug for akut hjælp hvis de skal fungere som rammen om leg og livsglæde. Det behøver ikke koste "spidsen af en jetjager". Man kan gøre meget selv.

12. Mange kender din sprudlende energi, sproglige finurligheder, humor og unikke evne til at holde et gruppesamvær levende... Hvordan kan du holde en sådan gejst?

Tak for "roserne" Det er et lidt personlig spørgsmål. Men der er også lidt teknik: Når jeg lærer unge instruktører at undervise plejer jeg

at sige sådan; Det handler om at starte en positiv energispiral. De første minutter er meget vigtige, så læg meget energi her... og "bum" så kører det! Her udover skal man indtage rummet med det samme, være sig bevidst at der er nogle som er kommet for at høre dig. Vær stolt af det du gør – du er lærer! Undervisningens "flow" er meget væsentlig, man skal tænke rækkefølgen godt igennem. Vær også åben for dine intuitive fornemmelser, prøv at mærke gruppen med din krop. Og så elsker jeg at improvisere, at ha' lagt en fin plan som virkeligheden forkaster fordi de nye idéer er åbenlyst bedre!

13. Hvorfor går du altid med hat?

Jeg går med hat fordi: Det er smart! Jeg ser godt ud med hat på. Hatten gør at jeg kan stå med solen lige ned i ansigtet når jeg underviser udendørs. Mine elever er fri for at stå og knibe øjnene sammen, og jeg står lige i følgespotten! Hatten gør at mine briller ikke bliver våde i regnvej. Hatten er et super middel til at skabe kontakter, 12 sekunder efter at folk har set hatten spørger de til hesten, lassoen Et skyderen... og så er vi ligesom i gang.

Hatten som jeg bærer for tiden er en Mayser Treckinghat fra Bayern, indkøbt i Østria i byen St. Johans ældste og eneste hatteforretning. Hatten var dyr og indehaver af en forretning blev så glad, at vi drak snaps oven på handlen. Til gengæld er hatten "knaugbar" d.v.s. den kan krølles helt sammen og puttes i lommen, næste gang man sætter den på hovedet er den som ny.

DEN KULØRTE BOKS

* Hvilke skoler og institutioner har du været elev og studerende på?

Bernadotteskolen 1-10 kl., student fra Det Fri Gymnasium, Gerlev Idrætshøjskole, Suhrs Seminarium, The Commidan School. RUC, Københavns Universitet (DHL). Om nogle kan man sige at jeg kun blev kort, men lærte en del. Andre steder var lange forløb.

* Er der en idrætsunderviser du særligt husker og for hvad?

Mikkel, atletiklærer på DHL, han lærte mig på 5 min. hvad god instruktion er, jeg bruger det den dag i dag og giver det videre til de unge instruktører – tak for det Mikkel! Ove Korsgård, tidligere forstander på Gerlev, for gennem sin bog -Kampen om kroppen - at give mig en forståelse af at idræt handler om meget mere end fysik. Klara Korsgård, for at lære mig at arbejde på en idrætshøjskole med den altid fornødne energi. Jørn Møller, uden ham ingen gamle idrætslege i Danmark og dermed ingen Gerlev Legepark

* Hvilke idrætsgrene har du selv dyrket i klubregi?

Ridning, fægtning, judo, karate, kajak og dykning. Ingen medaljer! På egen hånd svømning, ski og lidt friluftsliv.

* Har du ligefrem en favoritleg?

"Kispus" står vort hjerte nært i Legeparken, den er fantastisk. Mine favoritter: "Klim-klem" – den er så simpel, "Britisk Bülldog" – den er så voldsom og ikke mindst "Bar-løb" – som er dateret til 16.marts år 1332, hvor legen blev forbudt! Men vi leger den alligevel i Gerlev Legepark.

* Din egen største idrætslige eller lege succes?

I 2007 kørte Gerlev Legepark et projekt i Brøndby kommune hvor vi var ude på 37 dagsinstitutioner og undervise pædagogerne i lege med børn i alderen 1-6 år. Bl.a. havde vi opfundet nogle balancebrædder til de små. Jeg var ret spændt på hvordan dagen ville forløbe. Så står jeg med en lille pige på højst 1½ år, jeg byder hende min hånd før hun skal gå balancegang, hun tager fat og går. Hun knuger om min pegefinger, hun er dybt koncentreret og på hendes vejtrækning kan jeg høre åndeløs spænding. Det var stort – for os begge.

* Har du nogle hobbies udover at lege?

Jeg har altid kunne lide at snorkel-dykke. I julen var jeg f.eks. med min familie ved Røde Havet.

* Er du fan af et hold f.eks. indenfor håndbold eller fodbold?

Nej.

* Er der et ordsprog du holder særligt meget af?

"Stærk og rig er den som glemmer sig selv i kampen for noget større." Af Christian Kroghede grundlægger af Gerlev Idrætshøjskole.

* Hvilken bog har du senest læst?

Poul Nyrup Rasmussen nye bog: "I grådighedens tid – kapitalfonde og kasinoøkonomi."

* Hvis du frit kunne vælge en frokost "date" mellem verdens idrætsstjerner, hvem skulle det så være med og hvorfor?

Håndboldspilleren Anja Andersen. Nu kender jeg jo Anja Andersen fra medierne, så det meste af hvad jeg ved, er sikkert – spin –, men mit indtryk er, at hun er et menneske som tager legen dybt alvorligt. Da hun var spiller, holdt hun fast i, selv under det mest ekstreme pres, at spillet også var en leg. Som træner viser hun følelser. Hun råber højt og nogle gange "taber hun hovedet" og det må man ikke – rødt kort! Men leger vi ikke og dyrker vi ikke dybest set idræt for at være i kontakt med vores følelser? På en håndboldbane råbes der, i Gerlev Legepark er det mere latteren der lyder, men følelser er der begge steder.